

Sygn. akt III Ca 341/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący:	SSO Ewa Adamczyk
Protokolant:	insp. Jadwiga Sarota

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2016r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. Spółka komandytowo-akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko Ł. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gorlicach

z dnia 23 lutego 2016 r., sygn. akt I C 358/14 upr.

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Gorlicach do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

(...)

Sygn. akt III Ca 341/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem zaocznym Sąd Rejonowy w Gorlicach oddalił powództwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowo – akcyjna w W. przeciwko pozwanemu Ł. M. o zasądzenie kwoty zł (pkt I), kosztami postępowania obciążył stronę powodową (...) sp. z o.o. (...) z siedzibą w W. (pkt II).

Sąd ustalił m.in., że powód domagał się zapłaty kwoty 965,70 zł, w tym 700 zł z tytułu należności głównej, będącej kwotą pożyczki udzielonej zgodnie z umową pożyczki nr (...), 130,70 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w spłacie pożyczki w wysokości czterokrotności stopy lombardowej od udzielonej pożyczki od dnia wymagalności tj. 19 marca 2013 r. do dnia 15 maja 2014r., 135 zł z tytułu opłat windykacyjnych naliczanych zgodnie z umową pożyczki. Twierdził, iż w dniu 16 lutego 2013 r. pozwany zawarł z (...) Spółka z o.o. umowę pożyczki nr (...) przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, zgodnie z art. 5 pkt. 13 ustaw o kredycie konsumenckim, nie wywiązując się z jej warunków, powód natomiast nabył wierzycelność przysługującą z tego tytułu (...) Spółka z o.o.

Pozwany Ł. M. w dniu 15 lutego 2013 r. dokonał rejestracji w systemie teleinformatycznym (...) a ponadto dokonał ze swojego rachunku przelewu (...) grosza na rachunek bankowy (...), umieszczając w tytule przelewu zdanie „potwierdzam rejestrację i zgadzam się na umowę pożyczki (...)nr (...)”. Z kolei w dniu 16 lutego 2013 r. (...) Spółka z o.o. przelał na rachunek pozwanego kwotę 700 zł, w tytule przelewu wpisując (...) umowa pożyczki (...)”.

Zgodnie z warunkami ramowej umowy pożyczki w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki, pożyczkodawca uprawniony był do naliczania odsetek za zwłokę w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP oraz podjęcia działań mających na celu zwrot pożyczki, przy czym pożyczkobiorca obciążany był kosztami wezwań do zapłaty wysłanych drogą pocztową: 35 zł za przesłanie pierwszego wezwania po upływie 30 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki, 45 zł za przesłanie pierwszego wezwania po upływie 60 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki, 55 zł za przesłanie pierwszego wezwania po upływie 90 dni kalendarzowych od upływu terminu spłaty pożyczki.

(...) Finanse Sp. z o.o. wystosował do pozwanego Ł. M. w dniu 18 kwietnia 2013 r. upomnienie, następnie w dniu 16 czerwca 2013 r. wezwanie do zapłaty oraz w dniu 27 czerwca 2013 r. przesądowe wezwanie do zapłaty.

W ocenie sądu powództwo okazało się bezzasadne.

Przyjmując, że w sprawie wystąpiły przesłanki do wydania wyroku zaocznego, sąd uznał, że wobec przelewu wierzytelności powód powinien przede wszystkim wykazać, iż pierwotnemu wierzycielowi (...) Spółka z o.o. przysługiwała wierzytelność w stosunku do pozwanego Ł. M.. Skoro powód oświadczył w pozwie, że źródłem zobowiązania pozwanego do zapłaty kwoty 965,70 zł dochodzonej pozwem jest umowa pożyczki nr (...), to winien w oparciu o treść art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. okoliczność powyższą wykazać, czemu w ocenie Sądu nie zdołał sprostać.

Powód nie udowodnił, że taka umowa w ogóle została zawarta, gdyż z przelewu kwoty 1 grosza na konto pierwotnego wierzyciela, to jest (...) Spółka z o.o. wynika jednoznacznie, że pozwany Ł. M. potwierdził rejestrację i zgodził się na umowę pożyczki (...) nr (...). Tymczasem powód nie przedstawił jakichkolwiek dowodów dotyczących treści umowy pożyczki o takim numerze. Z kolei brak jest też dowodu na potwierdzenie rejestracji i wyrażenie przez pozwanego zgody na zawarcie umowy pożyczki nr (...). Strona powodowa przedłożyła tylko dowód przelewu wykonanego przez (...) na rzecz pozwanego z tytułu tej pożyczki, jednak nie przedstawiła dowodu zawarcia przez wierzyciela pierwotnego tej umowy, która stanowiła przedmiot dalszych umów i podstawę żądania pozwu.

Powyższy wyrok zaskarżył powód apelacją, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach za I i II instancję według norm przepisanych.

Apelujący zarzucił;

1. naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na wynik sprawy, a to art. 233

§ 1 kpc poprzez dokonanie oceny wiarygodności źródeł dowodowych w sposób dowolny, z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów, a polegające w szczególności na:

- wybiórczym potraktowaniu materiału dowodowego, bezpodstawnym uznaniu, że dokumenty przedstawione przez powoda nie dowodzą zasadności roszczenia o zapłatę z tytułu niespłaconej pożyczki, podczas gdy powód przedstawił Umowę Pożyczki, która została zaakceptowana przez pozwanego oraz wszelkie dokumenty wykazujące zasadność roszczenia,

- błędnym uznaniu, że uznany za wiarygodny dokument w postaci potwierdzenia przekazania kwoty pożyczki nie potwierdza zawarcia umowy pożyczki, podczas gdy z przedstawionego dowodu bezsprzecznie wynika, że powód przeniósł na własność pozwanego określoną ilość pieniędzy,

- wybiórczej i stroniczej interpretacji treści zapisów Umowy Pożyczki Odnawialnej i ustaleniu, że pozwany w tytule przelewu nie wskazał numeru pożyczki, podczas gdy powyższy zapis jasno mówi, że pożyczkobiorca wpisuje tekst zgodny komunikatem zawartym w e-mailu wysłanym do Klienta (strony pozwanej) po utworzeniu Profilu Klienta na Stronie Internetowej,

- bezpodstawnym uznaniu, że zgodnie z dokumentem „Twoje warunki umowy pożyczki pożyczki w tytule przelewu rejestracyjnego, podczas gdy powyższy dokument wyraźnie wskazuje, że wskazywanie numeru pożyczki jest niezbędne w przypadku spłaty pożyczki,

- błędnym stwierdzeniu, że numer rejestracyjny nie dotyczy umowy o numerze (...), podczas gdy zapisy umowy pożyczki precyzyjnie wskazują, że numer rejestracyjny generowany jest przed zawarciem umowy pożyczki,

2. naruszenie prawa procesowego:

- art. 339 § 2 kpc poprzez uznanie, że twierdzenia strony powodowej budzą uzasadnione wątpliwości w sytuacji, w której strona powoda wykazała zawarcie umowy pożyczki oraz przekazanie należności z niej wynikającej, tym samym przedstawiła wszelkie dowody na poparcie swych twierdzeń,

- art. 328 § 2 kpc poprzez niewskazanie w treści uzasadnienia, z jakiego powodu sąd nie uwzględnił roszczenia powoda, podczas gdy materiał dowodowy jasno wykazuje fakt przekazania przez powoda na rachunek bankowy pozwanego kwoty pożyczki,

3. naruszenie prawa materialnego:

- art. 60 kc poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy z okoliczności faktycznych sprawy wynika, że strona pozwana ujawniła skutecznie w postaci elektronicznej swoją wolę zawarcia umowy pożyczki, zgodnie z przepisami dotyczącymi zawierania umów na odległość,

- art. 720 § 1 kc poprzez błędne uznanie, że nie doszło do zawarcia umowy pożyczki, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego bezspornie wynika, że powód przeniósł na własność pozwanego określoną ilość pieniędzy,

Wniósł na podstawie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c, o dopuszczenie dowodu w postaci wiadomości wysłanych do pozwanego po utworzeniu Profilu Klienta na stronie internetowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona.

Podniesione w apelacji zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego należało podzielić. Ich uwzględnienie prowadziło do stwierdzenia, że skuteczny jest wniosek apelującego o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, wobec nie rozpoznania istoty sprawy - art. 386 § 4 k.p.c.

Zgodzić się trzeba z apelującym, że Sąd naruszył przepis art. 339 § 2 kpc poprzez uznanie, że twierdzenia strony powodowej budzą uzasadnione wątpliwości. Zgodnie z treścią art. 339 § 1 k.p.c jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (§ 2).

Zgodnie z tym przepisem sąd - jeżeli nie ma uzasadnionych wątpliwości - zobligowany jest do uznania podanej przez powoda podstawy faktycznej tj. twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych - za zgodną z prawdą bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Zwrócić w tym miejscu trzeba uwagę na fakt, że takie brzmienie przepisu § 2 obowiązuje od 5 lutego 2005r., w którym słowa „chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały

przytoczone w celu obejścia prawa” zastąpiły wcześniejsze brzmienie „jeżeli nie budzą one uzasadnionych wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy”.

Utrwalony w judykaturze i niekwestionowany w nauce jest pogląd, że przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie okoliczności faktycznych i nie zwalnia sądu orzekającego od obowiązku rozważenia, czy oświadczenia te uzasadniają należycie i w całości żądania pozwu i czy uwzględnienie tych żądań nie narusza obowiązujących przepisów. Sąd nie jest zatem zwolniony z obowiązku dokonania prawidłowej oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach (wyroki SN: z dnia 15 września 1967 r., III CRN 175/67; z dnia 15 marca 1996 r., I CRN 26/96; z dnia 6 czerwca 1997 r., I CKU 87/97; z dnia 31 marca 1999 r., I CKU 176/97,).

Tylko zatem gdy w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, sąd wyrokiem zaocznym oddala powództwo, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego.

W ocenie Sadu Okręgowego podstawę ewentualnego zaniechania wydania wyroku zaocznego, w przypadku zaistnienia przesłanek ustawowych, w świetle art. 339 § 2 k.p.c. stanowić może jedynie kwalifikowany poziom wątpliwości, które ustawodawca określa mianem "uzasadnionych", a zatem takich, które w sposób oczywisty stanowić mogą podstawę poglądu o niezasadności powództwa.

Ocena ta musi być dokonywana na samej tylko podstawie twierdzeń pozwu, gdyż w chwili podejmowania decyzji co do wydania wyroku zaocznego stanowisko drugiej strony nie jest znane.

Taka sytuacja by, w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności, brak było podstaw do uwzględnienia żądania pozwu wyrokiem zaocznym, w niniejszej sprawie nie zachodziła.

Pozwanemu został doręczony odpis pozwu z pouczeniem o możliwości złożenia odpowiedzi na pozew. Przesyłka została odebrana 5 października 2015r. Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew ani żadnych innych wyjaśnień. Na termin rozprawy wyznaczonej na 23 lutego 2016r pozwany został wezwany prawidłowo – wezwanie podwójnie awizowane nie zostało odebrane (art.139 k.p.c). Powołując się na wskazane wyżej okoliczności i przepis art. 339 § 1 k.p.c Sąd I instancji przyjął, że wystąpiły przesłanki do wydania wyroku zaocznego.

Jednocześnie z pominięciem treści art. 339 § 2 k.p.c tj. przyjęcia twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych - za zgodne z prawdą, przeprowadza sąd postępowanie dowodowe, w wyniku którego przyjmuje, że powód dochodząc pozewem roszczenia z umowy pożyczki nr (...) nie udowodnił, że taka umowa w ogóle została zawarta, gdyż z przelewu kwoty 1 grosza na konto pierwotnego wierzyciela, to jest (...) Spółka z o.o. wynika jednoznacznie, że pozwany Ł. M. potwierdził rejestrację i zgodził się na umowę pożyczki (...)nr (...).

W związku z powyższym stwierdzić przede wszystkim należy, że w świetle treści art. 339 § 2 k.p.c przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Powód w pozwie twierdził, że roszczenia swoje wywodzi z umowy pożyczki nr (...) zawartej 16 lutego 2013r, której pozwany nie zwrócił. W pozwie z elektronicznego postępowania upominawczego powód wskazywał nadto, że pozwany potwierdził warunki umowy poprzez dokonanie przelewu 1 grosza, a w tytule przelewu umieścił zdanie „Potwierdzam rejestrację i zgadzam się na umowę pożyczki (...)” oraz, że w związku z zaakceptowaniem przez pozwanego warunków umowy pożyczki powód przelał na rachunek pozwanego 16 lutego 2013r. kwotę 700 zł. W złożonym na wezwanie sądu pozwie na urzędowym formularzu powód do tekstu „Potwierdzam rejestrację i zgadzam się na umowę pożyczki (...)” dodał słowa „nr (...)”.

Należało zatem ocenić czy okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie, budzą uzasadnione wątpliwości, w następstwie czego należało przeprowadzić postępowanie dowodowe.

Jak wyżej to stwierdzono, jedynie kwalifikowany poziom wątpliwości, które ustawodawca określa mianem "uzasadnionych", a zatem takich, które w sposób oczywisty stanowić mogą podstawę poglądu o niezasadności powództwa, stanowi podstawę ewentualnego zaniechania wydania wyroku zaocznego.

Zdaniem Sadu Okręgowego, twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, nie budziły uzasadnionych wątpliwości. Sąd I instancji nie był uprawniony, na tym etapie postępowania, do ustalenia, wbrew treści pozwu, że pozwany potwierdził rejestrację i zgodził się na umowę pożyczki (...) nr (...). Ten ostatni numer Sąd identyfikuje jako numer umowy pożyczki, o czym ma świadczyć zdanie umieszczone przez pozwanego na tytule przelewu 1 grosza na konto pierwotnego wierzyciela, co wynika z dołączonego do pozwu dokumentu w postaci wyciągu operacji.

Zważyć więc należy, że wątpliwości co do okoliczności faktycznych, Sąd I instancji podjął nie na podstawie twierdzeń pozwu, ale dokumentu dołączonego do pozwu, czym naruszył Sąd kolejność procedowania wynikającą z art. 339 § 2 k.p.c. Gdyby nawet oceniać zaistniałe wątpliwości, które przedstawia Sąd, to nie sposób uznać, że są one tak oczywiste, że stanowić mogą podstawę do przeprowadzenia postępowania dowodowego. Wskazany w tytule przelewu nr (...) nie został umieszczony bezpośrednio po słowach „na umowę pożyczki”. Przelew 0,01 zł dokonywany był 15 lutego 2013r., potwierdzał rejestrację i zgodę na umowę pożyczki, która zawarta została 16 lutego 2013r.

Twierdzenia zawarte w apelacji, że nr (...) to numer rejestracyjny, który potwierdza tożsamość klienta i zgodę na zawarcie umowy pożyczki oraz, że numer umowy pożyczki generuje się dopiero w momencie zawarcia umowy, którym to momentem jest przekazanie przez pozwanego 0,01 zł, gdyż niemożliwym jest, aby numer pożyczki funkcjonował w toku procesu ubiegania się o pożyczkę, gdy przedmiotowa pożyczka nie została jeszcze zawarta - są na tyle logiczne, że pozwalają przyjąć zasadność naruszenia przepisu art. 339 § 2 k.p.c.

Naruszenie powyższego przepisu miało wpływ na wynik sprawy (art. 505⁹ § 1 pkt. 2 k.p.c.) gdyż przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie, przy braku zastrzeżeń Sądu co do oceny materialnoprawnej zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, oznaczało spełnienie warunków do wydania wyroku zaocznego uwzględniającego powództwo. Od wyroku zaocznego pozwanemu zgodnie z art. 344 § 1 k.p.c. przysługuje prawo złożenia sprzeciwu w ciągu dwóch tygodni od doręczenia wyroku. W wyniku prawidłowo złożonego sprzeciwu następuje ponowne rozpoznanie sprawy przez ten sam sąd (art. 347 k.p.c.) przy zachowaniu przewidzianych przepisami procesowymi reguł dowodzenia.

Z tych zatem względów zachodziła konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Zaistniała sytuacja procesowa nie daje podstaw do oceny zasadności zgłoszonych zarzutów w zakresie prawa materialnego i wnioskowanej zmiany wyroku przez uwzględnienie powództwa, gdyż w dalszym ciągu istnieje stan uzasadniający wydanie wyroku zaocznego, co nie może nastąpić w sądzie II instancji, a w innym przypadku (uwzględnienia powództwa) pozwany zostałby pozbawiony prawa do rozpoznania sprawy w postępowaniu dwuinstancyjnym. Oczywiście podstawą do wydania wyroku zaocznego może zostać uchylona przez stawienie się pozwanego na posiedzenie wyznaczone na rozprawę i wzięcie udziału w rozprawie, bądź przedstawienie swojego stanowiska w piśmie procesowym.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 k.p.c.

(...)